

FRAMTIDA MÖJLIGHETER FÖR KULTURSKOLAN

Resultat av en enkätstudie bland
Sveriges musik- och kulturskolor 2020

KULTURSKOLERÅDET

INNEHÅLL

FÖRORD	4
SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	6
RESULTAT	7
Finns musik – eller kulturskola?	7
Utveckling från musikskola till kulturskola	8
Resurser till kulturskolan	8
Finns det ett nedläggningshot?	10
SLUTSATSER	11
ENKÄT FRAMTIDA MÖJLIGHETER FÖR KULTURSKOLAN	12

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

FOTO: Istock, Leonarda Arcidiacono, David Berjlund

Kulturskolerådet | Hornsgatan 103 | 117 28 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

FÖRORD

Kulturskolorna i Sverige spelar en betydande roll för ungas möjligheter att utöva kultur. Det är den enskilt största offentliga satsningen på barnkultur och tusentals unga deltar dagligen i verksamheten. Musik, dans, teater/drama samt bild och form är vanliga ämnen, men nya verksamheter som cirkus, slöjd och film tar en allt större plats. Det finns verksamhet i nästan hela landet som utgör en fantastisk potential för våra unga. Under de senaste åren har en nationell politik för kommunernas kulturskoleverksamhet utvecklats. I de nationella målen fastslås att ambitionen med den statliga politiken är att främja en mer tillgänglig och jämlik kulturskola av hög kvalitet i såväl utbud som undervisning. Möjligheten för barn att delta skiftar mellan kommunerna. Kommunernas förutsättningar och prioriteringar är olika. I vissa kommuner är utbudet och möjligheterna stora och i vissa saknas de helt.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har redovisat att kommunerna kommer att möta tuffa ekonomiska utmaningar de närmaste åren. Att andelen äldre och barn ökar i befolkningen anger SKR som den viktigaste orsaken men förlorade skatteintäkter och annat som krisen runt Covid 19 skapat bidrar till stora ekonomiska utmaningar.

Denna rapport redovisar resultat från en enkät om kulturskolornas framtida utveckling och möjligheter. Det är glädjande att flera kommunerna och dess kulturskoleverksamhet har möjlighet att stärka och utveckla sin verksamhet. Enkäten visar också på utmaningar och orosmoln.

I årets resultat märks den allt mer pressade kommunala ekonomin av. Fyra av tio kommuner har svarat att de ser framför sig en minskad resurstilldelning till kulturskolan de närmsta åren. Ytterst allvarligt är att antalet kommuner som svarar att det föreligger ett nedläggningshot har ökat från 7 stycken 2018 till 16 stycken i 2020. Det är fortsatt en särskilt utsatt position för de allra minsta kommunerna men det är tydligt att även fler kommunala musik- och kulturskolor förutspår eller upplever försämrade resurser och förutsättningar till sin verksamhet.

*Torgny Sandgren
generalsekreterare, Kulturskolerådet*

SAMMANFATTNING

Under hösten 2020 genomförde Kulturskolerådet återigen den enkätundersökning som syftar till att försöka synliggöra de politiska ambitionerna med och resurstilldelningen till landets kulturskolor. Samma enkät genomfördes första gången 2018 och årets resultat sätts i relation till tidigare år. Enkätsvaren visar att de allra flesta kommuner i landet har musik- eller kulturskolor. Fyra av tio kommuner bedömer att de kan drabbas av besparingar vilket motsvarar situationen 2019. Osäkerhe-

ten ökar; 15 procent är osäkra på om resurserna ska öka eller minska, vilket kan jämföras med 10 procent 2019. Anmärkningsvärt är att antalet kommuner som svarar att det föreligger ett nedläggningshot för kulturskolan ökar. Från 7 stycken 2018 till 16 stycken i 2020. Hälften av dessa kommuner är de med under 10 000 invånare. Mest utsatt tycks Jämtlands län vara där kulturskolan i fyra kommuner riskerar att läggas ned (Härjedalen, Krokom, Ragunda och Strömsund).

RESULTAT

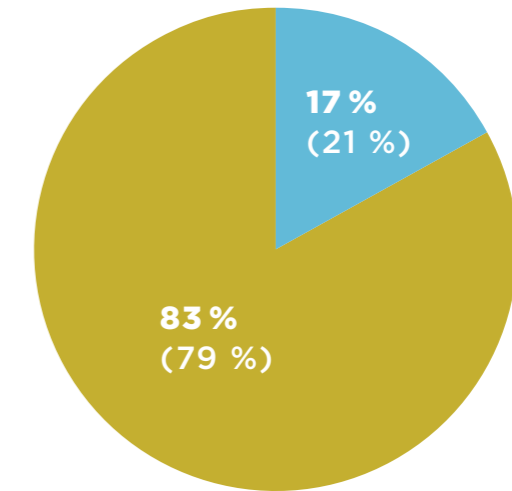
MUSIK- ELLER MUSIKSKOLA

På frågan om kommunen har en musik- eller kulturskola svarade 247 respondenter och deras svar fördelar sig på följande sätt: 206 kommuner uppger att de har kulturskola, 41 uppger att de har musikskola. Resultatet

åskådliggörs i diagrammet nedan. En högre andel av respondenterna uppger i år, 83 procent i jämförelse med 79 procent i fjol, att de har kulturskola. I 2019 års enkät uppgav 79 procent att de hade en kulturskola och 21 procent uppgav musikskola.

ANDEL AV SVARANDE MED MUSIK- RESPEKTIVE KULTURSKOLA 2020 (2019)

- Kulturskola
- Musikskola

INLEDNING

Under hösten 2020 genomförde Kulturskolerådet en enkätundersökning med syftet att försöka synliggöra de politiska ambitionerna med och resurstilldelningen till landets kulturskolor. Resultaten från enkäten presenteras i denna rapport. Med musik- eller kulturskola avses här frivilliga kurser inom kulturområdet där kommuner har avsatt resurser och har ett uppdrag för verksamheten.

Med kulturskola avses här verksamhet med fler än ett uttryck. I enkäten fick kulturskolechefer på landets musik- och kulturskolor eller utbildningsansvariga på förvaltningen svara på om de har en musik- eller kulturskola i kommunen och om det för eventuella musikskolor finns planer på att omvandla dem

till kulturskolor. Respondenterna ombads också bedöma hur kommunens resurstilldelning till kulturskolan kommer att förändras de närmaste fyra åren. I de fall som resurstilldelningen förväntades minska fick de också bedöma om musik- eller kulturskolan riskerar att läggas ner.

Enkäten finns i sin helhet i bilaga 1. 2020 inkom svar från 249 kommuner. Det går inte att urskilja någon särskild typ av kommun eller kommuner i någon specifik region som är överrepresenterade bland de kommuner som inte svarade. Svaren på enkäten bör därmed vara relativt representativa för landet som helhet.

UTVECKLING FRÅN MUSIKSKOLA TILL KULTURSKOLA

De 41 kommuner som uppgett att de har musikskola har också fått svara på om det, de närmaste fyra åren, finns en politisk ambition att utveckla den till kulturskola (lägga till fler ämnen/uttryck). 38 procent svarar ja, 30 procent svarar nej och 32 procent svarar att de inte vet. Svaren för de 41 kommunerna fördelar visas i diagrammet nedan.

Bland de som svarar att det inte finns en politisk ambition att ombilda musikskolan till kulturskola finns både mindre kommuner med omkring 5 000–10 000 invånare men även något större kommuner med fler än 40 000 invånare. Möjligheterna att utveckla musikskolorna med fler uttryck bedöms vara mindre 2020 i jämförelse med 2019. Osäkerheten har också ökat; 32 procent har svarat "vet ej" 2020, motsvarande siffra för 2019 var 24 procent.

RESURSER TILL KULTURSKOLAN

Samtliga respondenter har fått svara på om de tror att resurserna/pengar från kommunen

till musik- eller kulturskolan kommer att öka eller minska de närmaste fyra åren alternativt vara oförändrade. Bland de 249 svarande fördelar sig svaren så här: Knappt hälften av kommunerna, 108 stycken, förväntar sig att resurserna kommer att vara ungefär desamma de närmaste fyra åren som i dag. Nästan lika många respondenter, totalt 88 kommuner, uppger att de förväntar sig att resurstilldelningen till musik- eller kulturskolan kommer minska de närmaste fyra åren. Endast 15 kommuner av dem som svarat förutspår en ökad resurstilldelning till sin musik- eller kulturskola de närmaste fyra åren. Resultatet åskådliggörs i diagrammet nedan och sätts också i relation till resultatet från tidigare år.

Likt resultatet från 2019 är det 2020 fyra av tio som bedömer att resurserna till musik- och kulturskolorna kommer att minska de närmaste fyra åren. Osäkerheten, de som svarat "vet ej" har ökat från 10 till 15 procent sedan 2019.

De som svarade att de ser minskade resurser till kulturskolan under den närmaste fyraårsperioden har också fått svara på vad

det bedöms få för konsekvenser. Vanligast är att minskade resurser förväntas innebära ett sämre utbud, både sett till geografisk spridning och till vilka ämnen som kan erbjudas. Några nämner också att minskade resurser kommer att innebära risk för att skolan tvingas ta emot färre elever och minska personalstyrkan. Några exempel på kommunernas svar ges nedan:

"Det blir mindre utbud, färre deltagare och mindre utåtriktad verksamhet"

"Vi kommer att nå färre elever och kunna erbjuda färre kurser"

"Kursutbudet kan komma att minska. Vid långvariga sparkrav, köpstopp och anställningsstopp blir det svårt att bibehålla det utbud som verksamheten idag erbjuder - speciellt i samband med pensionsav-

gångar och annat som påverkar befintlig personalstyrka."

"Vi tappar vår bredd som vi har byggt upp"

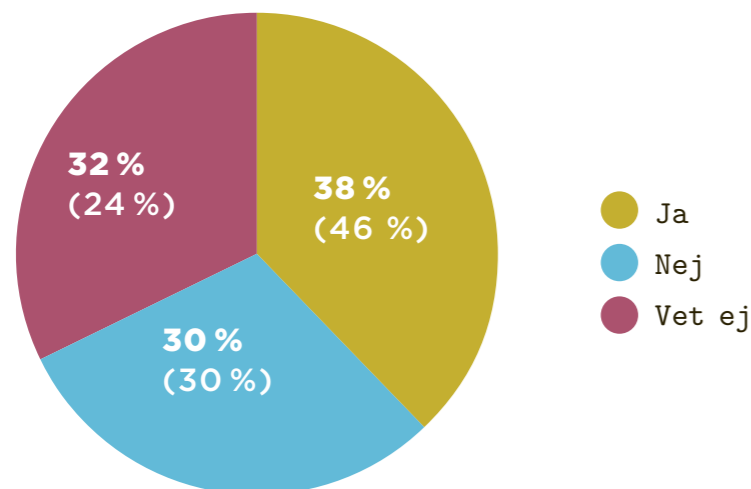
"Färre orkesterinstrument och orkestrar"

"Högre avgifter till att gå på kulturskolan. Svårare för att nå barn och unga som inte har den ekonomiska förutsättningen till att delta i vår verksamhet."

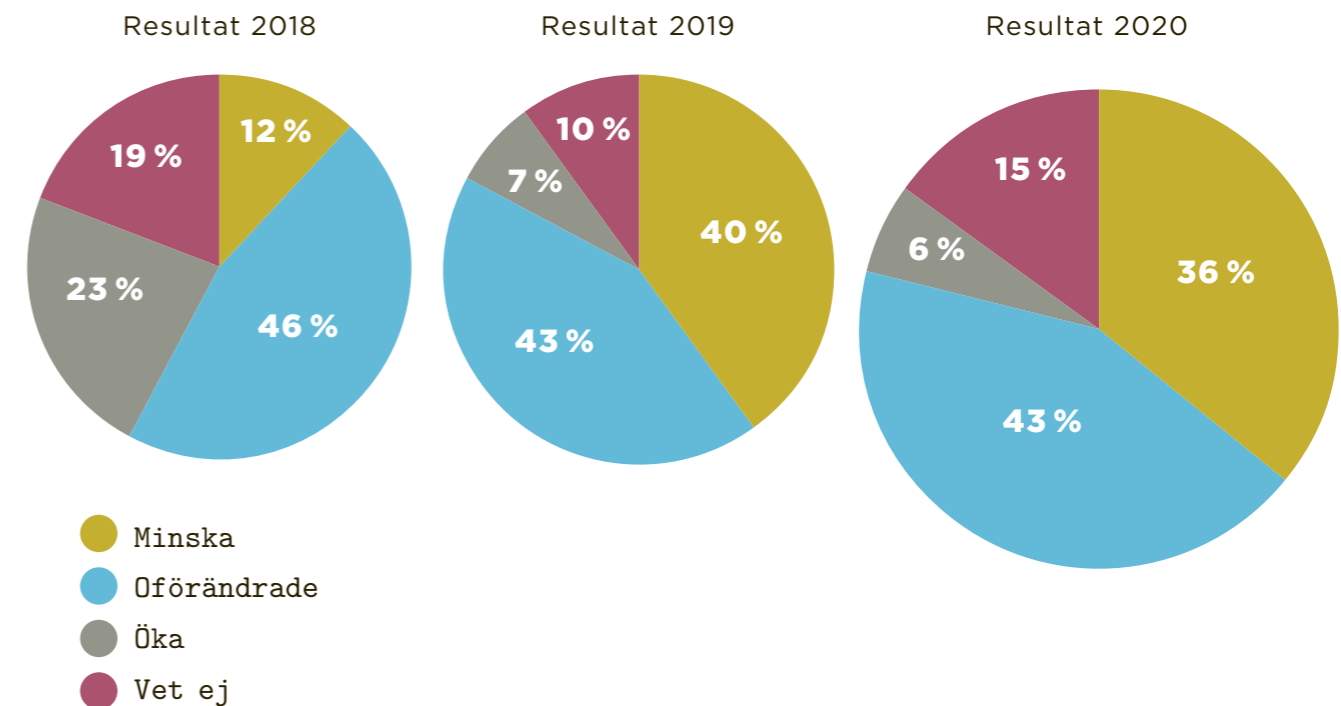
"Ökade köer"

"Pensionsavgångar kommer inte att ersättas och vissa instrument kommer att tas bort ur utbudet. Den traditionella orkesterverksamheten kommer att behöva ställa om till något helt annat eller läggas ned"

OMBILDNING FRÅN MUSIK- TILL KULTURSKOLA DE NÄRMASTE FYRA ÅREN 2020 (2019)

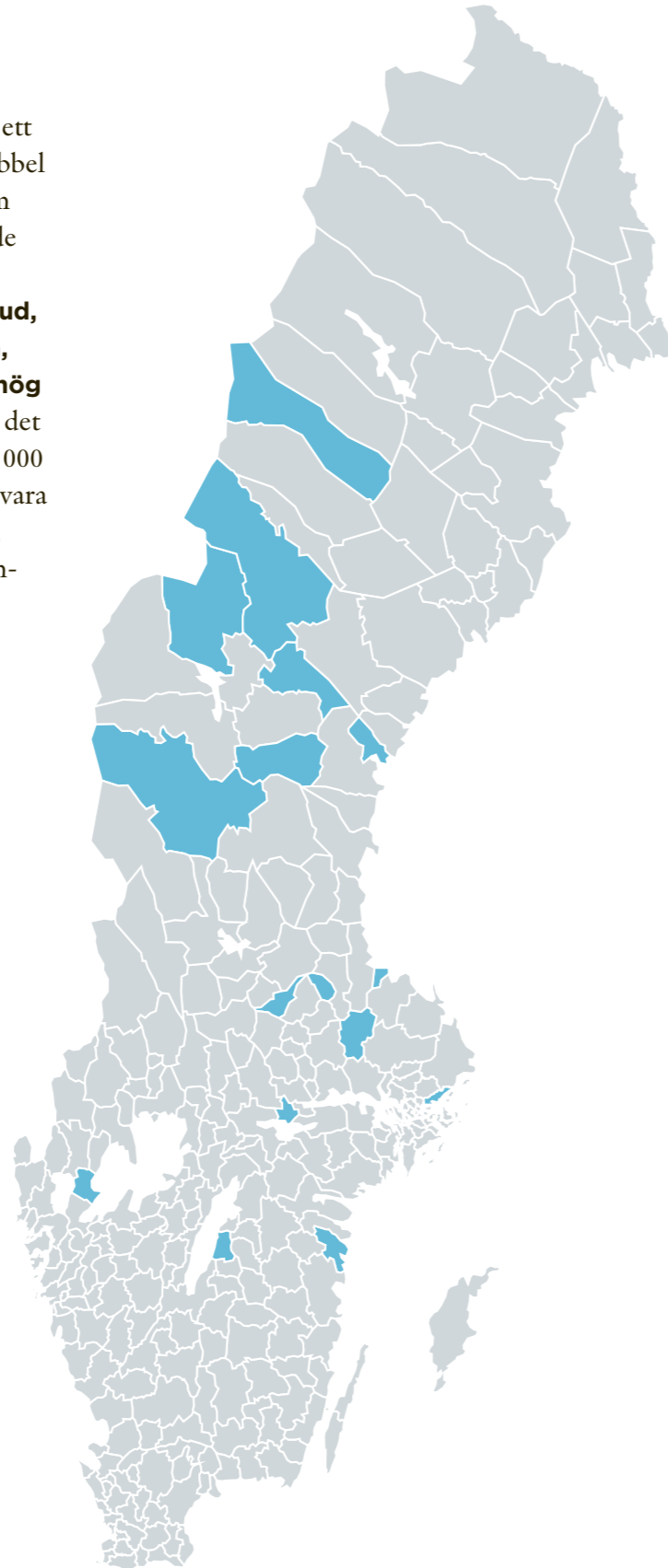
RESURSTILLDELNING DE NÄRMASTE FYRA ÅREN

FINNS DET ETT NEDLÄGGNINGSHOT?

Respondenterna har slutligen också fått svara på om de ser en risk att deras musik- eller kulturskola kan komma att läggas ned de närmaste fyra åren. De allra flesta, 191 av 248 respondenter anger att de inte ser en sådan risk. 16 kommuner svarar att de ser ett nedläggningshot 2020 vilket är mer än dubbel så många som 2018. De 16 kommuner som uppger att det finns risk för nedläggning de närmaste fyra åren är **Arboga, Heby, Hofors, Härjedalen, Krokom, Säter, Mellerud, Ragunda, Storuman, Strömsund, Timrå, Valdemarsvik, Ånge, Älvkarleby, Ödeshög och Österåker**. Av dessa 16 kommuner är det hälften som har ett invånarantal under 10 000 personer. Mest utsatt tycks Jämtlands län vara där fyra kommuner riskerar att läggas ned (Härjedalen, Krokom, Ragunda och Strömsund).

NEDLÄGGNINGSHOT 2020

ANTAL KOMMUNER MED NEDLÄGGNINGSHOT

År	Antal
2018	7
2019	14
2020	16

SLUTSATSER

Enkäten visar att de flesta kommuner i landet har musik- och kulturskolor och att flera fortsätter att ombilda sina musikskolor till kulturskolor som ger barn och unga möjlighet till undervisning i fler ämnen än musik. Mest anmärkningsvärt i resultatet från årets enkät är att antalet kommuner där kulturskolan bedöms vara hotad av nedläggning fortsätter att öka. 2018 var det sju stycken och 2020 uppger

16 kommuner att deras verksamhet kan vara hotad av nedläggning. Hälften av dessa kommunerna har ett invånarantal på under 10 000 personer. Kommuner med stora ytor och glest befolkade tycks vara extra utsatta. I Jämtlands län finns fyra kommuner där respondenterna bedömt att det finns risk att musik- eller kulturskolan kan läggas ned (Härjedalen, Krokom, Ragunda och Strömsund).

BILAGA 1:

ENKÄT OM FRAMTIDA MÖJLIGHETER FÖR KULTURSKOLAN

INLEDNING

I syfte att nå bättre kunskap om situationen för landets musik- och kulturskolor genomför Kulturskolerådet en enkät som fokuserar på resurser och utveckling de närmaste åren. Vi är tacksamma om ni kan hjälpa oss med detta och svara på denna korta enkät!

KOMMUN:

1. Har er kommun musik/kulturskola? (Med musik eller kulturskola avses frivilliga kurser inom kulturområdet där kommuner har avsatt resurser och har ett uppdrag för verksamheten. Med kulturskola avses här verksamhet med fler än ett uttryck.

- a) Ingen musik/kulturskola
- b) Musikskola
- c) Kulturskola

2. Om kommunen saknar musik/kulturskola: Kommer er kommun att etablera en musik/kulturskola de närmaste fyra åren? (Din bedömning)

- a) Ja
- b) Nej
- c) Vet ej

3. För er som har musikskola: Finns det en politisk ambition att utveckla till kulturskola (lägga till fler ämnen/uttryck) de närmaste fyra åren?

- a) Ja
- b) Nej
- c) Vet ej

RESURSER TILL KULTURSKOLAN

4. Tror ni att resurserna/pengar från kommunen till musik/kulturskolan kommer att öka eller minska de närmaste fyra åren alternativt vara oförändrade?

- a) Minska
- b) Oförändrade
- c) Öka
- d) Vet ej

5. Om ni svarat ”Minska”: Vilka konsekvenser får det för verksamheten? Hur tror du förändringen påverkar verksamheten?

6. Finns det risk att er musik/kulturskolan kan komma att läggas ned de närmaste fyra åren? (Din bedömning)

- a) Ja
- b) Nej
- c) Vet ej

KULTURSKOLERÅDET

